

ӘЛ-ФАРАБИ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ
КАЗАХСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ ИМЕНИ АЛЬ-ФАРАБИ
AL-FARABI KAZAKH NATIONAL UNIVERSITY

ФИЛОСОФИЯ ЖӘНЕ САЯСАТТАНУ ФАКУЛЬТЕТІ
ФАКУЛЬТЕТ ФИЛОСОФИИ И ПОЛИТОЛОГИИ
FACULTY OF PHILOSOPHY AND POLITICAL SCIENCE

Студенттер мен жас ғалымдардың
«ФАРАБИ ӘЛЕМІ»
атты халықаралық ғылыми конференциясы

Международная конференция студентов и молодых ученых

«ФАРАБИ ӘЛЕМІ»

International Scientific Conference of Students and Young Scientists

«FARABI ALEMI»

Часть 1

06-08.04.2023

ӘЛ-ФАРАБИ атындағы ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ
ФИЛОСОФИЯ ЖӘНЕ САЯСАТТАНУ ФАКУЛЬТЕТІ

КАЗАХСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ имени АЛЬ-ФАРАБИ
ФАКУЛЬТЕТ ФИЛОСОФИИ И ПОЛИТОЛОГИИ

«ФАРАБИ ӘЛЕМІ»

атты студенттер мен жас ғалымдардың
халықаралық ғылыми конференция

МАТЕРИАЛДАРЫ

Алматы, Қазақстан, 6-8 сәуір 2023 жыл

1 том

МАТЕРИАЛЫ

Международной научной конференции
студентов и молодых ученых

«ФАРАБИ ӘЛЕМІ»

Алматы, Казахстан, 6-8 апреля 2023 года

Том 1

MATERIALS

International Scientific Conference
of Students and Young Scientists

«FARABI ALEMI»

Almaty, Kazakhstan, April 6-8, 2023

Volume 1

Алматы
«Қазақ университеті»
2023

УДК 1/14
ББК 87
М34

Председатель редакционной коллегии:

Мейрбаев Б.Б. – кандидат философских наук, ассоциированный профессор, декан факультета философии и политологии

Заместители председателя редакционной коллегии:

Альчимбаева А.Б. – заместитель декана по научно-инновационной работе и международным связям

Абдирайымова Г.С. – заведующая кафедрой социологии и социальной работы

Алгожаева Н.С. – заведующая кафедрой педагогики и образовательного менеджмента

Курманалиева А.Д. – заведующая кафедрой религиоведения и культурологии

Құранбек Ә.А. – заведующий кафедрой философии

Мынбаева А.К. – заведующая кафедрой общей и прикладной психологии

Насимова Г.О. – заведующая кафедрой политологии и политических технологий

Материалы международной научной конференции студентов и молодых учёных «Фараби әлемі», Алматы, Казахстан, 06-08 апреля 2023г. Том 1. – Алматы: Қазақ университеті, 2023. – 612 с.

ISBN 978-601-04-6276-2

В сборнике представлены доклады, выступления, тезисы участников международной научной конференции студентов и молодых учёных «Фараби әлемі», организованной Советом молодых учёных, преподавателями, магистрантами и докторантами факультета философии и политологии.

В работе конференции приняли участие молодые учёные из разных вузов Казахстана и зарубежных стран. В данном сборнике содержатся статьи и тезисы по актуальным проблемам философии, социологии, культурологии, социальной работы, религиоведения, психологии и педагогики.

Статьи изданы в авторской редакции.

ISBN 978-601-04-6276-2

© КазНУ имени аль-Фараби, 2023

соның салдарынан адам ары қарай қадам басып, еңбектеніп кедейлік дағдысынан арылады. Бұл негізі жалпы адамзаттың ең дұрыс шешімі десек, артық айтпаспын. Себебі көп елдерге осы уақытқа дейін тек қаржылай көмек негіз болып табылатын, алайда кедей адамдардың саны азайған жоқ, керісінше көбейген болатын. Яғни, кедейліктегі адамдармен әлеуметтік жұмыс: жаңа парадигма мәселенің түп-тамырынан шешеді.

Әдебиеттер тізімі:

1. Қазақ халқының өмір сүру деңгейі // Қазақстан Мемстаты: статистикалық сенбі, 2023..
2. Д.Форд «Мен және кедейлік» Арегон, 1995 –56
3. Республикадағы әлеуметтік жұмыстың жағдайы мен болашағының өзекті мәселелері: мамандарды сапалы даярлау ғылыми орталығы. М., 2021–76б.
4. Саймұрат.Н.С Қазақ халқының шығындары мен кірістері // Экономика және өмір 2023 .№ 6. – 114б
5. Диханбек Т.Ә. "Әлеуметтік жұмыс"мамандығына кіріспе. Оқу құралы. Балашов, 2019.
6. Кайгородова Л. А., Фадеев Ю. В., Дуброва О. А. «Әлеуметтік жұмыс теориясы. Әлеуметтік жұмыс факультетінің сырттай бөлім студенттеріне арналған оқу құралы. – КазНУ имени Аль-Фараби, 2016.

ҚАЛА ЖАҒДАЙЫНДА АУЫЛДАН КЕЛГЕН ОТБАСЫЛАРДЫҢ ӘЛЕУМЕТТІК БЕЙІМДЕЛУІ

Әлеуметтік жұмыс мамандығының I курс докторанты **Болат Ж.Б.**
Ғылыми жетекшісі: PhD доктор, аға оқытушы *Мұстафина А.С.*
Әл – Фараби атындағы Қазақ Ұлттық университеті

Кілт сөздер: миграция, ауыл, қала, отбасы, әлеуметтік интеграция, бейімделу.

Елімізде ішкі миграциялық процестердің қарқыны жоғары көрсеткішке ие. Жыл сайын ірі қалалар мен мегаполистерге ауылдық аудандардан көшіп келушілер саны артуда. Қазақстан халқының ішкі көші – қоны – бұл кез - келген қоғамның объективті даму барысына, сондай - ақ ішкі қазақстандық проблемаларға негізделген, ең бастысы - ауылдың әлеуметтік - экономикалық проблемалары, бірқатар облыстарда ауыл шаруашылығының құлдырауы, ауылда өмірлік перспективалардың болмауынан халықтың қалаларға жаппай көшуі болып табылады [1а].

Урбанизация – қарапайым формада бұл ауыл тұрғындарының есебінен қала тұрғындарының санының көбеюі. Ішкі миграциялық үрдістер санының артуына тікелей аймақтардағы инфрақұрылымдық жүйенің заман талабына сәйкес болмауы себеп болып табылады. Мемлекеттің ең басты назарында қалалық елді – мекендерді дамытуды жүзеге асыру тұрады. Көпшілігінде ауылдық елді – мекендерді дамыту, қаржыландыру саясатының қарқыны төмен. Аудан орталықтары мен ауылдық елді – мекендерде жұмыс орындарының тапшылығы және медициналық мекемелер мен білім беру орындарының қызмет көрсету сапасы мен заман талабына сәйкес мүмкіндіктерді ұсына алу жағдайының төмендігі аймақтың демографиялық тұрақтылығына кері әсерін тигізуде. Ауылдық жерлердегі өмір сүру деңгейінің төмендігі және қажеттіліктерді қанағаттандыруға мүмкіндіктің жоқтығынан тұрғындар қалалық жерлерге қоныс аударуда. Ауылдан қалаға қоныс аударып келу отбасылар үшін өмір сүру сапасын жақсарту мүмкіндігі болғанымен, бірақ бұл отбасылардың оң позицияда қала жағдайына бейімделуі мен қалыптасуына әлеуметтік – саяси тұрғыдан қолдаудың төмен деңгейде екендігі анық. Ішкі көші - қон халықтың өмір сүру деңгейі мен сапасын арттырудың алғышарттарының бірі болып табылады. Әрине, тиімді мемлекеттік саясат жүргізілген жағдайда. Елімізде заңдық тұрғыда ауылдан қалаға қоныс аударған отбасыларды қолдау бағытында нақты саяси бағыттың жоқтығы белгілі.

Мигранттың әлеуметтік бейімделу механизмі екі өлшемде жүзеге асырылады: құрылымдық және мәдени. Құрылымдық - бұл мүмкіндіктердің теңдігі (құқық пен билік, мәртебе мен бедел, материалдық және материалдық емес игіліктерге қол жеткізу), ал мәдени – тілдік айырмашылықтарды қолдау (ол нормалар мен мінез - құлықты, адамгершілікті, тіл мен дінді қамтиды). Мигрант қаланың жаңа әлеуметтік - мәдени кеңістігіне бейімделеді, оған белгілі бір мақсатпен және белгілі бір рөлдік позицияны күтумен қоныс аударды. Мақсатты жүзеге асыру кезінде ол алдымен өзінің бұрынғы идеялары негізінде нақты іс - әрекеттерге кіріседі, содан кейін

процесте оларды өзгертеді және қабылдаушы елдің қалалық қоғамдастығының өмірі туралы жаңадан алынған идеялар негізінде жүзеге асырады. Жаңа әлеуметтік - мәдени ортада өмір сүру ұзақтығы бейімделу процесіне әсер ететін маңызды көрсеткіш болып табылады, өйткені сәтті бейімделу ықтималдығы мигранттың жаңа жерде өмір сүру сапасының артып, әлеуметтік идеялардың трансформациясы жақсы өтіп, өмір сүру деңгейі жеңілдейді, сонымен қатар қалада бейімделу тезірек жүреді [2].

Д.Н.Узнадзеңнің мигранттардың бейімделу қабілеттерін талдай отырып және оларды қалалық кеңістікке қолдана отырып, қалалық қоғамға кірген кезде мигрант өзінің бейімделу қабілеттерін жұмылдыратындығын алға тартты (іс-әрекетке және белгілі бір мінез-құлыққа фактор ретінде орнату):

1. қала имиджін қалыптастыруға - тікелей пәндік және әлеуметтік ортаны өмір сүру кеңістігі ретінде қабылдау, қызмет саласы және өзін - өзі жүзеге асыру;

2. эмпирикалық қызметке - мақсаттарға жету үшін қоршаған орта объектілерін манипуляциялау;

3. жаңа қалалық әлеуметтік - мәдени кеңістіктің маңызды элементтерін ұтымды тануға және оны өз әлеуетімен, құралдарымен, мақсаттарымен және қызмет нәтижелерімен байланыстыруға ұмтылу;

4. құндылық қатарларын қалыптастыруға - ескі құндылықтарына да, жаңаларына да таңдамалы қатынас орнату, артықшылықтарды ретке келтіру. [3, с. 231-232]

Т. Ф. Маслова пікірінше, біріншіден мигранттардағы стресстің әсерінен келесі қасиеттер өзектендіріледі -

1. әлеуметтік - экономикалық - қалада өмір сүру үшін өзін-өзі реттеу және экономикалық өзін - өзі ұйымдастыру үшін материалдық ресурстарды заңдастыру, ұлғайту және ұтымды ету, әлеуметтік өмір нормаларын және экономикалық қатынастардың ерекшеліктерін қабылдау (ынтымақтастық және әлеуметтік келісім ортақ өзара тиімді мақсаттарға қол жеткізуге бағытталған іс - әрекеттер ретінде өзін-өзі ұйымдастыру, әлеуметтік әріптестік және көмек, жұмыспен қамту, инновация және жауапкершілік, экономикалық дербестік, материалдық әл - ауқат, өзін - өзі тәрбиелеу, қалалық кеңістікте кездесетін шаруашылық жүргізуші субъектілердің этикасы);

2. әлеуметтік - құқықтық - әлеуметтік стандарттарды қамтамасыз етуге құқықтар, қауымдастықтар мен олардың субъектілерінің интеграцияға құқықтары, ынтымақты интеграциялық уәждерді білдіру құқықтары, қабылданатын шешімдерге ықпал ету құқықтары, құқықтарды өзара құрметтеу;

3. моральдық - психологиялық - жергілікті тұрғындарды оң қабылдау, травматикалық өзгерістерді жеңу, аймақтық, соның ішінде қалалық, қалалық қоғамдастықпен сәйкестілік пен өзін-өзі сәйкестендіруге ықпал ететін индикаторларды шоғырландыру, сондай-ақ қоғамда болумен байланысты субъектілердің бағалау жағдайы (қоғамдық пікір, әлеуметтік әл - ауқат, әлеуметтік қадір - қасиет, жағымды эмоционалдық әл-ауқат) [4];

4. мәдени - коммуникативті - мәдени әлеуетті арттыру (алдыңғы тәжірибені ескере отырып), жаңа қоғам туралы білім, өзара түсіністік, мәдени стереотиптерді өзгерту, тіршілік негіздерінің тұрақтылығын сақтай отырып, қалалық қоғамдастықта өзара әрекеттесу үшін байланыс базасын құру, субъектілердің өзара әрекеттесуін, байланысын және өзара әрекеттесуін реттеу (толеранттылық, әлеуметтік ақпарат, қарым-қатынас тілі, Мәдениетаралық байланыстар, мәдени сәйкестендіру және дәстүрлер);

5. әлеуметтік - демографиялық - даму, адам өмірі мен денсаулығы, отбасы, бала туу [5].

Миграциялық көші - қон отбасылардың өзара әлеуметтік, психологиялық қарым - қатынастарына ықпал етеді. Көші - қон көбінесе отбасылық іс - әрекет, стресстік өмірлік оқиға болып табылады, ол тек жеке отбасы мүшелеріне ғана емес, сонымен қатар отбасылық қатынастарға да әсер етеді. Әдебиеттер көрсеткендей, көші - қон кейде отбасының дисфункциясына әкелуі мүмкін, ал басқа отбасылардың сәтті бейімделуіне ықпал етеді [6]. Отбасының тұрақтылығы отбасының қиын өмірлік жағдайлармен сәтті күресу және өзгерістер мен дағдарыс жағдайында бейімделу қабілетіне сілтеме жасай отырып, өтпелі кезең немесе дағдарыс тәжірибесін түсінудің теориялық негізін қамтамасыз етеді [7]. Жаңа бейімделудің күйзелісі мен дағдарысына тап болған отбасылар өздерінің отбасылық мүмкіндіктерін (мысалы, отбасылық ресурстар мен күресу тәсілдері) пайдалана отырып, оларға қойылатын талаптарды теңестіруге тырысады [8]. Отбасылардың өзгерістерді қалай қабылдайтыны, сондай-ақ олардың қиын тәжірибелермен күресу дағдылары мен ресурстары олардың өміршеңдік деңгейін анықтайтын факторлар болып табылады.

Көші - қон жағдайында отбасының даму кезеңдеріне әсер етуі мүмкін стресстік оқиғалар дағдарысқа әкелуі мүмкін қауіп факторлары ретінде қарастырылады [9]. Жылы жаңа жағдайға бейімделу үшін отбасы өзінің ішкі функциялары мен құрылымдарын өзгертіп, оны құруы керек тұлға мен қарым - қатынастың өзгеруіне бейімделіп және қиындықтардан шығу жолын қарастыруы қажет. Бұл процесс кезінде бейімделу процесінде отбасының бейімделу шешімдерін қабылдау үшін отбасы ішіндегі және одан тыс әртүрлі ресурстарды пайдалану тәсілі маңызды рөл атқарады.

Әдебиетте көші - қон үлгілерінің өзгеруімен не болады (мысалы, жеке адамдардың көші-қонымен салыстырғанда бүкіл үй шаруашылықтарының көші - қоны, қалаларда болу мерзімін ұзарту және мигранттардың жас буынының үнемі қалуға деген ұмтылысы қала тұрғындары ретінде) қоғамдық интеграция арқылы әлеуметтік интеграцияға жәрдемдесу қажеттілігі артып келетіндігін көрсетеді. Ауылдық жерлерден қалаға қоныс аударған көптеген мигранттар өздерінің туған ауылдарына ұқсас ауылдық өмір салтын жалғастырады, бұл «аккультурацияның бөліну стратегиясы»[10]. Ауыл тұрғындарында қала өміріне әлеуметтік бейімделу проблемалары бар. Сарапшылардың айтуынша, Қазақстандағы урбанизация көптеген проблемаларды тудырады, оның ішінде жалпы мәдениеттің төмендеуі, қылмыстың өсуі, мигранттардың тұрақсыздығына байланысты әлеуметтік шиеленістің өсуі. Мұның бәрі «ескі» және «жаңа» қала тұрғындары арасында ғана емес, мигранттар мен билік арасында да қақтығыстарға әкелуі мүмкін. Ауылдан қалаға қоныс аударған отбасыларға жаңа ортаға бейімделуде жүйелі түрде алғашқы көмек көрсетуді жүзеге асыру маңызды болып табылады. Бұл адамдарды материалдық, құқықтық, әлеуметтік тұрғыдан толық қорғауды аумақтық қызмет көрсету мекемелері заңнамалық бекітумен жүзеге асыруы керек. Ауылдан қалаға қоныс аударатын отбасыларға қатысты әлеуметтік көмек көрсету саясатын мемлекеттік қайта қарауды жүзеге асыру қажеттілігі бар.

Көші-қон мен әлеуметтік бейімделудің себептерін қарастыра отырып, Т. Н. Юдина мигранттың әлеуметтік әлеуеті (бейімделудің сәттілігіне ықпал ететін нәрсе) білім, біліктілік, денсаулық жағдайы, интеллектуалдық әлеует, дүниетаным, адамгершілік және моральдық көзқарастар, көркемдік - эстетикалық әлеует, өткен тәжірибе (субъективті сипаттамалар), әлеуметтік критерийлермен қоршаған орта, қабылдаушы қоғам, оның әлеуметтік нормалары, ережелері мен көзқарастары (объективті сипаттамалары) анықталатындығын көрсетті. [11, с. 105]. Көптеген бұрынғы ауыл тұрғындарын тек ресми тұрғылықты жері бойынша қала тұрғындарына жатқызуға болады. Көбінесе олар тұрғылықты жерін ауылдан қалаға ауыстырады, бірақ дәстүрлі ауылдық қағидаларды сақтайды, сонымен қатар ойлау түрі және сәйкесінше мінез-құлық формаларымен қала халқынан ерекшеленіп тұрады. Ауылдық мигранттарды қалалық кеңістікке біріктіру процесі көбіне бейімделу механизмдері белгілі бір жағдайларда қаншалықты тиімді жұмыс істейтіндігіне байланысты.

Ауылдан келген мигранттар тек қана сыртқы бейнесімен ғана емес, сонымен қатар тілі, діні, дәстүрлерімен ерекшеленеді. Олар «өздерімен бірге өз әдеттерін әкеледі, өмір салты және ұстанымдарын әлеуметтік ортасына қалыптастырады» [12]. Мигранттарды әлеуметтендіру процесінің ең маңызды көрсеткіштерінің бірі қалаларда олардың кәсіби саладағы жетістіктері болып табылады. Яғни анықтаушы қалалардағы ауылдық мигранттардың бейімделу процесінде мигранттардың бейімделуі маңызды еңбек нарығында, яғни олардың қабілеттері мен мүмкіндіктеріне сәйкес жұмыс істеуі еңбек тауашалары [13]. Қалаға кез-келген көші - қон ағындары бұл аймақ үшін өз әсерін қалдырады, бұл құбылыс жаңа қалалық кеңістіктің пайда болуына ықпал етеді. Қоныс аударған ауыл халқының ықпалымен қаланың жаңа белгілерге ие болу жағдайы мен қалалық кеңістіктің даму тенденциялары, олардың оң немесе теріс жақтарын айқындау маңызды болып табылады.

Қазақстанда тіркелген ауқымдағы ішкі көші – қон жаппай құбылысқа айналады, ел аумағындағы Астана, Алматы қалаларына қоныс аударған халықтың қарқыны жоғары. Ішкі формула Қазақстандағы көші – қон қарқыны дамушы елдердегі көрсеткішпен сәйкес келеді. Посткеңестік кеңістіктегі, әсіресе Орталық кеңістіктегі көші-қон процестері Азия елдеріндегі процестер өте ұқсас және басты трендке сәйкес келеді. Урбанизация орталықтары тартымдылыққа ие, ал ауыл - жүйенің әлеуметтік - экономикалық буыны ретінде деградацияға ұшырайды, яғни адамдар жұмыс пен жақсы өмір іздеу қалаларға «жүгіреді». Бұл ретте қалаларда құрылымдалмаған белгілі бір жұмыс вакуумы құрылады. ауылдық жерлерден келген мигранттардың стихиялық массасы көрініс табады. Тәжірибе көрсеткендей, ішкі көші-қонды жүйелі реттеуге болады және әлеуметтену тетіктерін құрған елдер қалалардағы ішкі мигранттар қосымша даму факторына ие болды [14]. Көші - қон процестеріне еңбек нарығының жай - күйі, өңірдегі тұрғын үймен

қамтамасыз етілуі, орташа табыс, өңірлердің әлеуметтік тартымдылығы сияқты факторлар әсер етеді. Равенштейннің көші - қон заңдары - бұл ескі макродеңгей теориясы, оған сәйкес халық ауылдық жерлерден ірі қалалардың шетіне ауысады, өйткені адамдар әрқашан мүмкіндігі төмен аудандардан қашып, мүмкіндіктері жоғары тартымды аймақтарды табуға тырысады [16].

Ішкі көші-қонның өзектілігіне қарамастан (бұл қазіргі уақытта жұмыс күші көп өңірлерден азаматтарды еңбек тапшылығына көшіру) және бағдарламалардың кең ауқымы қабылдаушы өңірлерде қоныс аударушылардың бейімделуі мен өмір сүру мәселелері бойынша ғылыми зерттеулер жоқ. Ерекшелік олар тек статистикалық мәліметтермен және сәтті және сәтсіз тәжірибенің бірнеше жеке жағдайларымен жаңалықтар топтамасынан мәліметтер алуға болады. Сондықтан саясаткерлер мен әлеуметтік қызметкерлер осы мигрант отбасыларға пайдаланылмаған ресурстарды жұмылдыруға, көші - қон стрессорларын тиімдірек жеңуге және балаларға жақсы көмек көрсетуге қолдау жасауға шаралар қабылдап, көші - қон ауысуын бастан өткеріп жатқан отбасылардың тәжірибесін жақсырақ түсінуі маңызды болып табылады.

Қорытындылай келе, ауылдық жерден қалаға қоныс аударған мигрант отбасылар жаңа ортаға бейімделу барысында түрлі формадағы мәселелерге тап болады. Мигранттар қала жағдайында қаржылық – экономикалық қиындықтармен қатар, әлеуметтік – мәдени бейімделу сатыларынан өтеді. Отбасылардың қала жағдайына бейімделу трансформациясы кезең бойынша жүзеге асырыла отырып, жағымды немесе жағымсыз формада жүзеге асады. Мигранттардың жағымсыз формада бейімделуі ортада қылмысты топтардың қалыптасып, деградацияға ұшыраған халық тобының пайда болуына ықпал етеді. Алынған зерттеу нәтижелері, ауылдық жерден қалаға қоныс аударған отбасылардың жаңа ортаға әлеуметтік – мәдени бейімделуі түрлі фазада жүретіндігін көрсетті.

Әдебиеттер тізімі:

1. Асанбаев М.Б. Анализ внутренних миграционных процессов в Казахстане. – Алматы: 2010. – 234 с.
2. Завьялов А. В. Мигрантофобия и гуманизм в миграционной политике / А. В. Завьялов // Социодинамика. – 2016. – № 9. – С. 52-66. DOI: 10.7256/2409-7144.0.0.19696. – [Электронный ресурс]. – URL: http://e-notabene.ru/pr/article_19696.html
3. Узнадзе Д. Н. Психологические исследования / Д. Н. Узнадзе. – М.: «Наука», 1966. – 451 с.
4. Полюшкевич О. А. Территориальная идентичность мигрантов в принимающем обществе / О. А. Полюшкевич // Трансформация человеческого потенциала в контексте столетия : Материалы Международной научно-практической конференции в рамках III Всероссийского научного форума «Наука будущего – наука молодых» / под общ. ред. З. Х. Саралиевой. – Нижний Новгород: Изд-во ООО «Научно-исследовательский социологический центр», 2017. – С. 527-531.
5. Маслова Т. Ф. Социокультурная интеграция вынужденных переселенцев в местное сообщество на рубеже XX-XXI веков (на примере Ставропольского края) : автореф. дис. ... д-ра социол. наук: 22.00.06 / Маслова Татьяна Федоровна, Ставрополь, 2009. – 55 с. – [Электронный ресурс]. – URL: <http://www.dslib.net/sociologia-kultury/sociokulturnaja-integracija-vynuzhdennyh-pereselencev-v-mestnoe-soobwestvo-na.html>
6. Garcia, E. C. (2001). Parenting in Mexican American families. In N. Boyd Webb (Ed.), Culturally diverse parent-child and family relationships: A guide for social workers and other practitioners (pp. 157–80). New York: Columbia University Press.
7. Walsh, F. (1996). The concept of family resilience: Crisis and challenge. Family Process, 35, 261–81.
8. Patterson, J. M. (1988). Families experiencing stress & the family adjustment and response model: Applying the FAAR.
9. model to health-related issues for intervention and research. Family Systems Medicine, 6, 202–37.
10. Greeff, A. P., & Holtzkamp, J. (2007). The prevalence of resilience in migrant families. Family Community Health, 30, 189–200.
11. Guan, X. P. (2010). [The role of social work in social services for migrant workers: Needs, content, and main areas.] Studies & Practices, 4, 91–9. (In Chinese).
12. Юдина Т. Н. Социология миграций: к формированию нового научного направления / Т. Н. Юдина. – М.: Издательско-торговая корпорация «Дашков и К°», 2003. – 399 с.
13. Дятлов В.И. Этнизация общественного пространства: причины и механизмы процесса // Вестник Томского государственного университета. История. - 2015. - No5 (37). – С. 6.
14. Рязанцев С. В., Пуга Мария Долорес Методика оценки этнических характеристик демографических и миграционных процессов в Испании и России //Актуальные проблемы глобальной экономики :

материалы XI научной конференции молодых ученых экономического факультета, 23 апр.2010 г. / [отв. ред. И. Н. Белова]. - Москва : Экон-Информ, 2010. – С. 17 – 21.

15. Дидух, Наталья Николаевна.Трудовая миграция как фактор развития Дальневосточного региона (социологический анализ) / Н. Н. Дидух ; Федер. агентство по образованию, Тихоокеан. гос. ун-т. - Хабаровск : ТОГУ, 2008. - 113 с.

ORGANIZATION OF SOCIAL ASSISTANCE AND SOCIAL WORK TO HELP VICTIMS OF DOMESTIC VIOLENCE

Social policy and management, 2 course, N.M.Bolatova

Scientific adviser: Doctor of Social Sciences, Associate Professor N.U.Shedenova

KazNU named after al-Farabi, Almaty, Kazakhstan

Keywords: domestic violence, family, social work, help, technology.

The current domestic violence problem becomes especially relevant, which is associated both with the increase in cases of such violence, and with the desire of social services to draw public attention to the problem. The danger of domestic violence lies in the fact that, firstly, it threatens the life and health of family members, as physical and mental; second, victims domestic violence, especially minors, suffer ill-treatment of others, and in the future themselves begin to commit acts of violence against members of their families; thirdly, domestic violence leads to an overall increase social tension and contribute to the development delinquent and criminal forms of behavior, which is especially noticeable among minors. But I also learned that I was not alone in my immediate, if fleeting, compulsion to associate particular forms of violence with ethnic identity in Kazakhstan. I soon found that police and women’s activists regularly invoked ethnicity as they confronted the serious social problem of violence in the home. But I also discovered that the way in which these individuals used ethnicity in their work varied quite distinctly. Trauma leads to deleterious effects on individuals and families causing many to seek treatment from social work practitioners across systems of care. Trauma comes in all forms, from community violence to domestic violence, including physical and sexual abuse of children and violence among intimate partners that leaves its victims devastatingly impacted. Women make up the majority of survivors of intimate partner violence (IPV) with studies revealing significant associated mental health problems. Social workers are bound to work with survivors of IPV and must be prepared to deliver effective trauma-informed services. While trauma-specific services exist for specific populations, researchers are finding that negative events in childhood and in family functioning can impact individuals’ lives in negative ways thus having implications for treatment across systems. For women survivors of IPV, the traumatic stress may be cumulative with varied emotional and mental health impacts that may force them to seek services across systems, not just domestic violence specific systems. As such it is imperative that social workers increase awareness of trauma, its impact on women, and the importance of the approach and environment in which they provide services. In this article the author aims to broaden social workers knowledge of the use of a TIC approach developed by the Substance Abuse and Mental Health Services Administration that’s applicable across systems of care, particularly when working with women survivors of IPV. My first aim in this article is to highlight the complexities of ethnic constructions and how these are performed within the framework of domestic violence in a specific socio-political setting. Drawing on interviews and participant observation among law enforcement officials, victim advocates, and other women’s activists in Kazakhstan, I examine how essentialist or primordialist notions of ethnicity are variously transmitted through these groups to frame domestic violence in distinct ways. My second goal is to show how each group employs these primordialist framings of ethnic identity, a process that I call ‘ethnicizing’, as competing political assertions about gender behaviour, religion, and the function of the law. These assertions are put forth not only in the general setting of Kazakhstan’s post-Soviet transition, but, more specifically, in the context of explaining domestic violence to outsiders as part of an international assistance project as well as in the process of dialoguing with state power and historical experience. In some cases, appeals to primordialism justify the ineffectiveness of police in helping victims of abuse. In others, ethnicizing is utilized to reshape gender and religious identities in order to combat domestic violence at the grassroots level. Primordialist positions are also employed to devise better ways to engage state institutions about the issue in the context of national revitalization. Yet irrespective of the ways in which ethnic representations serve to explain the phenomenon or to shape assistance to victims, I also find a slippage between how people link domestic

МАЗМҰНЫ

«ЖАС ҒАЛЫМДАР МЕН СТУДЕНТТЕРДІҢ ЗЕРТТЕУЛЕРІНДЕГІ ПСИХОЛОГИЯЛЫҚ ҒЫЛЫМ: ТЕОРИЯ ЖӘНЕ ПРАКТИКА»	
«PSYCHOLOGICAL SCIENCE IN THE STUDIES OF YOUNG SCIENTISTS AND STUDENTS: THEORY AND PRACTICE»	
«ПСИХОЛОГИЧЕСКАЯ НАУКА В ИССЛЕДОВАНИЯХ МОЛОДЫХ УЧЁНЫХ И СТУДЕНТОВ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА»	
Абланов Д.Ч. ВЛИЯНИЕ КАЧЕСТВА ОТНОШЕНИЙ ШКОЛЬНИКОВ НА УСПЕХИ В УЧЕБЕ	3
Адеханова А. ЖОҒАРЫ СЫНЫП ОҚУШЫЛАРЫНЫҢ МАМАНДЫҚ ТАҢДАУ КЕЗІНДЕ ПСИХОЛОГИЯЛЫҚ ҚОЛДАУ КӨРСЕТУ ЖҰМЫСЫНЫҢ ЕРЕКШЕЛІГІ	6
Алтаева Л. АТА-АНА МЕН БАЛА АРАСЫНДАҒЫ ЭМОЦИОНАЛДЫ ҚАТЫНАСЫНЫҢ ЖАСӨСПІРІМНІҢ МІНЕЗ-ҚҰЛҚЫНА ӘСЕРІН ЗЕРТТЕУ	10
Амангелді А.Ғ. ЖАСӨСПІРІМДЕРДЕГІ ӨЗІН-ӨЗІ БАҒАЛАУЫНЫҢ ТӨМЕНДІГІНІҢ ОҚУ ҮЛГЕРІМГЕ ӘСЕРІ	13
Әділбек А.Р. АУТИЗМ СПЕКТРІНІҢ БҰЗЫЛЫСТАРЫ БАР БАЛАЛАРДАҒЫ СЕНСОРЛЫҚ ИНТЕГРАЦИЯ ДИСФУНКЦИЯСЫ (ӘДЕБИЕТ МАТЕРИАЛДАРЫНА НЕГІЗДЕЛГЕН ШОЛУ)	16
Базарқұл А.Б. БАЛАЛАР ҮЙІНДЕ ТӘРБИЕЛЕНЕТІН ЖАСӨСПІРІМДЕРДІҢ СТРЕССКЕ ТӨЗІМДІЛІГІНІҢ ПСИХОЛОГИЯЛЫҚ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ	20
Баймен А.Қ. БАСТАУЫШ СЫНЫП ОҚУШЫЛАРЫНЫҢ ОҚУ ҮЛГЕРІМІНЕ ОТБАСЫНЫҢ ӘСЕРІН ЗЕРТТЕУ	24
Бектемис Н.Ы. СЕРВИС С УЛЫБКОЙ: РОЛЬ ЭМОЦИОНАЛЬНОГО ИНТЕЛЛЕКТА В ВОСПИТАНИИ ДЕТЕЙ	26
Васильева А.М. ИССЛЕДОВАНИЕ ПРОЯВЛЕНИЯ ВРАЖДЕБНОСТИ У КУРСАНТОВ ВОЕННЫХ ИНСТИТУТОВ	28
Женисова А.А., Акбар А.А. ВЛИЯНИЕ СОЦИАЛЬНЫХ СЕТЕЙ НА ВОСПРИЯТИЕ СВОЕГО ТЕЛА И САМООЦЕНКУ У ПОДРОСТКОВ И МОЛОДЕЖИ	33
Иманбай С.М. СТУДЕНТТЕРДІҢ ЖЕТІСТІККЕ ҚОЛ ЖЕТКІЗУ МОТИВАЦИЯСЫН ДАМУ	36
Исакулова Д. ЖАСӨСПІРІМДІК ШАҚТАҒЫ ӨЗАРА ҚАТЫНАС МӘСЕЛЕЛЕРІ БОЙЫНША ПСИХОЛОГИЯЛЫҚ КЕҢЕС БЕРУ	38
Канафина А.Б. ШЕТЕЛДІК АВТОРЛАРДЫҢ ҒЫЛЫМИ ЗЕРТТЕУЛЕРІНДЕ ГЕНДЕРЛІК СӘЙКЕСТІКТІ ҚАЛЫПТАСТЫРУ МӘСЕЛЕСІ	41
Кембаева Б.Б. ЖҰМЫС ІСТЕЙТІН ЖОҒАРЫ ОҚУ ОРНЫ СТУДЕНТТЕРІНІҢ ПСИХОЛОГИЯЛЫҚ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ	45
Куанышова И.А. ЖАСӨСПІРІМДЕРГЕ КӘСІБИ БАҒДАРЛАНУДАҒЫ ГЕНДЕРЛІК ЕРЕКШЕЛІКТЕРДІҢ ПСИХОЛОГИЯЛЫҚ ӘСЕРІ	49
Қалимоллина А.О. АТА-АНАСЫНЫҢ АЖЫРАСУЫ ЖАҒДАЙЫНДАҒЫ БАЛАЛАРДЫ БЕЙІМДЕУ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ	53
Қарынтаева Э.А. СТУДЕНТТЕРДІҢ ОТБАСЫЛЫҚ ӨМІРГЕ ПСИХОЛОГИЯЛЫҚ ДАЙЫНДЫҒЫ	57
Мадиева С.А. ВЛИЯНИЕ СТРАХА ЗА ПРОФЕССИОНАЛЬНОЕ БУДУЩЕЕ НА СОСТОЯНИЕ СТУДЕНТОВ	60
Макаримова Н.Т. ТӘУЕЛДІ МІНЕЗ-ҚҰЛЫҚ ФЕНОМЕНІ	64
Маликов Д.С. ПСИХОЛОГИЯ БАДМИНТОНА	68

Низамова А.Р., Оразбекова А.Б. ОТНОШЕНИЕ К ЛИЦАМ С НЕТРАДИЦИОННОЙ ОРИЕНТАЦИЕЙ В КАЗАХСТАНЕ	70
Нутфуллина А.Р. ЭМПИРИЧЕСКОЕ ИССЛЕДОВАНИЕ ВЗАИМОСВЯЗИ ТРЕВОЖНОСТИ И ОБЩИТЕЛЬНОСТИ У ПОДРОСТКОВ СО СКЛОННОСТЬЮ К ИНТЕРНЕТ-ЗАВИСИМОМУ ПОВЕДЕНИЮ	74
Полат Ә.Қ. ТОЛЫҚ ЕМЕС ОТБАСЫЛАРДАН ШЫҚҚАН ЖАСӨСПІРІМДЕРДЕГІ МІНЕЗ АҚЦЕНТУАЦИЯСЫ	79
Сейдеханова А.Н. ИССЛЕДОВАНИЕ ЧУВСТВА ВИНЫ У МОЛОДЕЖИ (18–21 ЛЕТ)	82
Сембай А.А. РЕНШТИҢ ГЕНДЕРЛІК ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ	86
Срайыл Ғ.Ж., Тулебай Ғ.Т. БАСТАУЫШ СЫНЫП ОҚУШЫЛАРЫНЫҢ МАЗАСЫЗДЫҒЫНЫҢ ПСИХОЛОГИЯЛЫҚ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ	90
Төлегенова С.Ө. ЖАСӨСПІРІМДЕРДЕ ТАҒАМДЫҚ МІНЕЗ-ҚҰЛЫҚ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ (ӘДЕБИЕТТІК ШОЛУҒА НЕГІЗДЕЛГЕН)	94
Яфаров Р.Р. ИССЛЕДОВАНИЕ ПСИХОЛОГИЧЕСКИХ ОСОБЕННОСТЕЙ ПТСР У ВЕТЕРАНОВ БОЕВЫХ ДЕЙСТВИЙ	98
<p>«БІЛІМ БЕРУ МЕН ТӘРБИЕ ЖҮЙСІНДЕГІ ӨЗГЕРІСТЕР: САЛЫСТЫРМАЛЫ ТАЛДАУ»</p> <p>«TRANSFORMATION IN THE SYSTEM OF EDUCATION AND UPBRINGING: COMPARATIVE ANALYSIS»</p> <p>«ТРАНСФОРМАЦИЯ В СИСТЕМЕ ОБРАЗОВАНИЯ И ВОСПИТАНИЯ: СРАВНИТЕЛЬНЫЙ АНАЛИЗ»</p>	
Аббозова А.М. ПРОФЕССИОНАЛЬНОЕ САМООПРЕДЕЛЕНИЕ СТАРШЕКЛАСНИКОВ С ООП	102
Агимсалова Д.Б. СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГИЧЕСКОЙ РАБОТЫ ПО ОРГАНИЗАЦИИ КУЛЬТУРНО-ДОСУГОВОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ПОДРОСТКОВ	107
Асылбек Р.А., Турлыбаева А.С. ИНКЛЮЗИВТІ БІЛІМ БЕРУ ЖАҒДАЙЫНДА ПСИХОЛОГИЯЛЫҚ КЕҢЕС БЕРУ	110
Атабекова Б.Б. БІЛІМ БЕРУДЕГІ ӘЛЕУМЕТТІК СЕРІКТЕСТІК ҚЫЗМЕТІНІҢ МӘНІ	115
Әбушахман А.Ә. TIMSS ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ЗЕРТТЕУ БАҒДАРЛАМАСЫНЫҢ БІЛІМ БЕРУ САЛАСЫНДАҒЫ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ	118
Әлетай А.М. ҚАЗАҚ ХАЛЫҚ ПЕДАГОГИКАСЫНДАҒЫ ЖАСӨСПІРІМ ҚЫЗДАРДЫ АДАМГЕРШІЛІККЕ ТӘРБИЕЛЕУДІҢ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ	122
Баймаханова Г.К., Баймахан С.Н. ЖОО СТУДЕНТТЕРІНІҢ КОММУНИКАТИВТІК ҚҰЗЫРЕТТІЛІГІН ҚАЛЫПТАСТЫРУДЫҢ ПЕДАГОГИКАЛЫҚ ПСИХОЛОГИЯЛЫҚ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ	127
Бегалиева Л. ОҚУШЫЛАРҒА КӘСПТІК БАҒДАР БЕРУ ЖҰМЫСЫН ҰЙЫМДАСТЫРУДЫҢ ШЕТЕЛДІК ТӘЖІРИБЕСІ	132
Бүркітбаева А.А. ӘЛЕУМЕТТІК ПЕДАГОГТИҢ ҰЛТТЫҚ ҚҰНДЫЛЫҚТАР АРҚЫЛЫ ЖАСӨСПІРІМДЕРДІ ӘЛЕУМЕТТЕНДІРУ ЖҰМЫСЫ	137
Гибайдуллина Ф.А. ИЗУЧЕНИЕ АВТОБИОГРАФИЧЕСКИХ ПРОИЗВЕДЕНИЙ НА УРОКАХ РУССКОЙ ЛИТЕРАТУРЫ (НА ПРИМЕРЕ ПОВЕСТИ М.ГОРЬКОГО «ДЕТСТВО»)	142
Загертинов Р.Н. ТРУДНЫЕ СЛУЧАИ ИЗУЧЕНИЯ ТЕМЫ «СЛОВСОЧЕТАНИЕ» НА УРОКАХ РУССКОГО ЯЗЫКА В ВОСЬМОМ КЛАССЕ	146
Жалғасбаева А.А. STEM ЖҮЙЕСІ НЕГІЗІНДЕ МЕКТЕП ЖАСЫНА ДЕЙІНГІ БАЛАЛАРДЫҢ ТАНЫМДЫҚ ПРОЦЕСТЕРІН ДАМУ ЖОЛДАРЫ	148
Жанузакова П.М. РАБОТА С РОДИТЕЛЯМИ ДЕТЕЙ С ОСОБЫМИ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫМИ ПОТРЕБНОСТЯМИ	153
Кадирова Н. МЕКТЕП ОҚУШЫЛАРЫНЫҢ КРЕАТИВТІ ОЙЛАУ ДАҒДЫЛАРЫН ҚАЛЫПТАСТЫРУДЫҢ ПЕДАГОГИКАЛЫҚ АСПЕКТІЛЕРІ	157

Курманбек А.Қ. ИНКЛЮЗИВТІ БІЛІМ БЕРУ: СИПАТТАМАСЫ, МӘНІ, МӘСЕЛЕЛЕРІ	160
Қалиева А.И. МАЗАСЫЗДЫҚТЫҢ МЕКТЕП ЖАСЫНА ДЕЙІНГІ БАЛАЛАРДЫҢ ПСИХОЛОГИЯЛЫҚ ЖӘНЕ ИНТЕЛЛЕКТУАЛДЫ ДАМУЫНА ӘСЕРІ	165
Қаржауова З. ӘЛЕУМЕТТІК ПЕДАГОГТИҢ КӘСІБИ ИМИДЖІН ҚАЛЫПТАСТЫРУДЫҢ ҒЫЛЫМИ АСПЕКТІЛЕРІ	169
Ли Н. Д. ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ ЦЕННОСТНЫХ ОРИЕНТАЦИЙ ЦИФРОВОГО ПОКОЛЕНИЯ В УСЛОВИЯХ НЕОПРЕДЕЛЕННОСТИ	172
Манатова Ә.Т. МУЛЬТФИЛЬМ ЖӘНЕ МУЛЬТФИЛЬМНІҢ БАЛА ОЙЛАУЫНА ЖАҒЫМДЫ, ЖАҒЫМСЫЗ ӘСЕРІНІҢ ПРАКТИКАЛЫҚ НЕГІЗДЕРІ	175
Мұратова М.Б. АРТ-ТЕРАПИЯ ЖАСӨСПІРІМДЕРДІҢ ДЕВИАНТТЫ МІНЕЗ-ҚҰЛҚЫН ТҮЗЕТУ ӘДІСІ РЕТІНДЕ	179
Мухаммедова А.Х. ЖАСӨСПІРІМДЕР ОРТАСЫНДА ЭТНОСАРАЛЫҚ ТОЛЕРАНТТЫЛЫҚТЫ ҚАЛЫПТАСТЫРУ	182
Мухтар Т.Ғ. PROSPECTS FOR USING MOBILE PODCASTS IN ENGLISH LESSONS	185
Мырзағали А. ӘЛЕУМЕТТІК ПЕДАГОГТЫҢ НАЗАР ЖЕТІСПЕУШІЛІГІ СИНДРОМЫ ЖӘНЕ ГИПЕРАКТИВТІЛІГІ БАР БАЛАЛАРДЫ МКТЕПТЕ ӘЛЕУМЕТТІК-ПЕДАГОГИКАЛЫҚ СҮЙЕМЕЛДЕУ	189
Нурғалиева Л. ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ СОЦИАЛЬНОГО ПЕДАГОГА ПО РАЗВИТИЮ АДАПТИВНОСТИ УЧАЩИХСЯ ВОБЩЕОБРАЗОВАТЕЛЬНОЙ ШКОЛЕ	192
Нуртуған Б. ФОРМЫ ОРГАНИЗАЦИИ ДОСУГОВОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ПОДРОСТКОВ	194
Oktyabrova A.V. ORGANIZATION OF INDEPENDENT WORK OF PRIMARY SCHOOL STUDENTS IN THE FORMAT OF DISTANCE LEARNING	197
Olzhabek Z. IDENTIFYING WAYS OF INCREASING STUDENTS' PRODUCTIVITY IN ENGLISH CLASSES THROUGH ACTION RESEARCH	201
Сансызбаева А. МЕКТЕПТЕ ЕРТЕ БАЛАЛЫҚ АУТИЗМІ БАР БАЛАЛАРДЫ ӘЛЕУМЕТТІК-ПЕДАГОГИКАЛЫҚ СҮЙЕМЕЛДЕУ	205
Сейтжанова А. СОЦИАЛЬНАЯ НЕУВЕРЕННОСТЬ: У ДЕТЕЙ И У ВЗРОСЛЫХ; ПРИЧИНЫ, СЛЕДСТВИЯ И МОЖНО ЛИ ЭТО УСТРАНИТЬ?	208
Срайыл Ғ.Ж., Тулебай Г.Т. БАСТАУЫШ СЫҢЫП ОҚУШЫЛАРЫНЫҢ МАЗАСЫЗДЫҒЫНЫҢ ПСИХОЛОГИЯЛЫҚ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ	212
Таджибаева А.Б. БІЛІМ БЕРУ МЕН ТӘРБИЕ ЖҮЙЕСІНДЕГІ ӨЗГЕРІСТЕР:САЛЫСТЫРМАЛЫ ТАЛДАУ	216
Хасенова Р. АУЫЗША ЖӘНЕ ЖАЗБАША КЕРІ БАЙЛАНЫС БЕРУ АРҚЫЛЫ ОҚУШЫЛАРДЫҢ ЭССЕ ЖАЗУ КЕЗІНДЕ ДӘЛЕЛДЕРДІ ҚҰРУ ДАҒДЫЛАРЫН ДАМЫТУ	219
Шайсултанова А.И. ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГИЧЕСКАЯ КОРРЕКЦИЯ ПОВЫШЕННОГО УРОВНЯ ТРЕВОЖНОГО СОСТОЯНИЯ У ПОДРОСТКОВ	224
To'rayeva N.T. TA'LIM JARAYONIGA INNOVATSION KLASTER USULINI TATBIQ QILINISHI	228
«ЖАҢА ҚАЗАҚСТАН ЖАСТАРЫНЫҢ ҚҰНДЫЛЫҚТАРЫ ТУРАЛЫ ФИЛОСОФИЯЛЫҚ ДИСКУРС»	
«PHILOSOPHICAL DISCOURSE ON THE VALUES OF THE YOUTH OF NEW KAZAKHSTAN»	
«ФИЛОСОФСКИЙ ДИСКУРС О ЦЕННОСТЯХ МОЛОДЕЖИ НОВОГО КАЗАХСТАНА»	
Мурзаканов С.А. ПРОБЛЕМА СВОБОДЫ ВОЛИ В ФИЛОСОФИИ	230
Сағындықова А.А. МЕТАМОДЕРНДЕГІ ЭКЗИСТЕНЦИАЛДЫ КҮЙЗЕЛІСТІ ШЕШУДІҢ ЗАМАНАУИ ДИСКУРСЫ	233
Даниярова А., Абылкакова А. ЖАҢА ҚАЗАҚСТАН ЖАСТАРЫНЫҢ ҚҰНДЫЛЫҚТАРЫ	236
Бауыржанова Г.Б. ТӨЛЕГЕН АЙБЕРГЕНОВ ШЫҒАРМАШЫЛЫҒЫНДАҒЫ ӨМІР ФИЛОСОФИЯСЫ	240

Рысқұлбек Б.Б. Ш.УӘЛИХАНОВТЫҢ АҒАРТУШЫЛЫҚ МӘДЕНИЕТТІ ҚАЛЫПТАСТЫРУДАҒЫ РӨЛІ	243
Есбусинова Ж.Ж. ҚАЗАҚ МАҚАЛ-МӘТЕЛДЕРІНІҢ ФИЛОСОФИЯЛЫҚ ҚЫРЛАРЫ	246
Устамбай Р.М. ҚАЗАҚ ФИЛОСОФИЯСЫНЫҢ ЭКЗИСТЕНЦИАЛДЫҚ СИПАТЫ	250
Арапбай А.С. ТҮРКІ ӘЛЕМІ: СӘНДІК-ҚОЛДАНБАЛЫ ӨНЕРДІҢ ТАРИХЫ МЕН БҮГІНІ (ОРТА АЗИЯ ЕЛДЕРІНІҢ НЕГІЗІНДЕ)	253
Култимова А.М. ТҮРКІ ӘЛЕМІ: ТАРИХИ МӘДЕНИ МҰРА ЖӘНЕ РУХАНИ САБАҚТАСТЫҚ	257
Керимкулова Ж.М. ҰЛЫ ДАЛАНЫҢ АЛҒАШҚЫ КӨШПЕЛІЛЕРІ	259
Ерназар А. Е. РОЛЬ ИСКУССТВА В ДРЕВНЕТЮРКСКИХ СТРАНАХ	261
Бекбашева К.С. ЗАМАНАУИ КИНО ТАРИХЫ	263
Ерен Е.С. ТЮРКСКИЙ МИР: ИСТОРИКО-КУЛЬТУРНОЕ НАСЛЕДИЕ. ДУХОВНОЕ ПРЕЕМСТВЕННОСТЬ	267
Әбілқайырова Қ.Б. ЖАҢА ҚАЗАҚСТАН ЖАСТАРЫНЫҢ ҚҰНДЫЛЫҚТАРЫ	270
Самедов М.Р. ӘЛ-ФАРАБИ МЕН ШӘКӘРІМНІҢ ФИЛОСОФИЯЛЫҚ КОНЦЕПТІЛЕРІН ТАЛДАУ	274
<p>«ҚАЗАҚСТАНДАҒЫ ӘЛЕУМЕТТІК ЖҰМЫС: ӨЗГЕРМЕЛІ КОНТЕКСТТЕГІ МАМАНДЫҚТЫҢ МӘСЕЛЕЛЕРІ»</p> <p>«SOCIAL WORK IN KAZAKHSTAN: PROBLEMS OF THE PROFESSION IN A CHANGING CONTEXT»</p> <p>«СОЦИАЛЬНАЯ РАБОТА В КАЗАХСТАНЕ: ПРОБЛЕМЫ ПРОФЕССИИ В МЕНЯЮЩЕМСЯ КОНТЕКСТЕ»</p>	
Амангелді А.С. ЦЕРЕБРАЛЬДЫ САЛ АУРУ КЕЗІНДЕГІ ҚИЫНДЫҚТАР МЕН МӘСЕЛЕЛЕР	278
Аметова Ж.Ж. Қазақстандағы АӘК жүйесімен сыналатын МӘСЕЛЕЛЕР	281
Анарбекова А.А. ЕҢБЕК МИГРАНТТАРЫНЫҢ ӘЛЕУМЕТТІК-ПСИХОЛОГИЯЛЫҚ БЕЙІМДЕЛУ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ	285
Аширбекова К.С. ӘЛЕУМЕТТІК ИНКЛЮЗИЯ КОНЦЕПЦИЯСЫН МҮГЕДЕКТИГІ БАР АДАМДАРМЕН ӘЛЕУМЕТТІК ЖҰМЫС АРҚЫЛЫ ҚАЛЫПТАСТЫРУ	286
Батырбаева А.Т. АУЫЛДАҒЫ КӨПБАЛАЛЫ ОТБАСЫЛАРДЫ ӘЛЕУМЕТТІК ҚОЛДАУ	292
Беркінбай М.М. КЕДЕЙЛІКТЕГІ АДАМДАРМЕН ӘЛЕУМЕТТІК ЖҰМЫС: ЖАҢА ПАРАДИГМА	296
Болат Ж.Б. ҚАЛА ЖАҒДАЙЫНДА АУЫЛДАН КЕЛГЕН ОТБАСЫЛАРДЫҢ ӘЛЕУМЕТТІК БЕЙІМДЕЛУІ	299
Volatova N.M. ORGANIZATION OF SOCIAL ASSISTANCE AND SOCIAL WORK TO HELP VICTIMS OF DOMESTIC VIOLENCE	303
Джамалова Н.А. Психологические особенности лиц с нарушениями зрения	308
Досмағамет А.Д. Әлеуметтік жұмыс бойынша мамандардың қызметінің нормативтік-құқықтық негіздері	313
Дулат М.Ә. ЖЕТІМ БАЛАЛАР – ӘЛЕУМЕТТІК ЖҰМЫС ОБЪЕКТІСІ РЕТІНДЕ	316
Енкебаева М.Т. ЖЕТІМ БАЛАЛАРДЫ ӘЛЕУМЕТТІК ЕКІНШІ РЕТТІК ЖЕТІМДІКТЕН ҚОРҒАУ	321
Ержігітова Б.С. ҚАРТТАРДЫҢ ӨМІР САПАСЫН ЖАҚСАРТУДАҒЫ ӘЛЕУМЕТТІК ҚЫЗМЕТ ЖҮЙЕСІ	326
Janreysova Zh. ORGANIZATION OF SOCIAL SUPPORT FOR A FAMILY OF A HARD OF HEARING CHILDREN	330
Исабекова А. С. ИНКЛЮЗИВТІ МӘДЕНИЕТ МӘСЕЛЕСІ	333
Қырғызбай Д, Қанапия А, Нұғман А, Райбек А. ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНДАҒЫ ҚАРТТАРДЫҢ РУХАНИ ЖӘНЕ ПСИХОЛОГИЯЛЫҚ ХӘЛ-АХУАЛЫ	337

Марат М. ӘЛЕУМЕТТІК ҚЫЗМЕТТЕГІ КӘСІБИ ТӘУЕКЕЛДЕРГЕ АЛЫП КЕЛЕТІН ФАКТОРЛАР	345
Нурланова С.С. ТҰРМЫСТЫҚ ЖӘНЕ ОТБАСЫЛЫҚ ЗОРЛЫҚ-ЗОМБЫЛЫҚ КӨРГЕН ӘЙЕЛДЕРМЕН ӘЛЕУМЕТТІК ЖҰМЫС	348
Рафикова Ж.Б. КӨПБАЛАЛЫ ОТБАСЫЛАРДЫ ӘЛЕУМЕТТІК ҚОЛДАУДЫҢ ӨЗЕКТІ МӘСЕЛЕЛЕРІ	352
Roseline P.T. THE SOCIAL RISK OF CHILD MARRIAGE IN NIGERIA: GENDER ANALYSIS	356
Сапирова М.М. ӘЙЕЛДЕРГЕ ҚАТЫСТЫ ТҰРМЫСТЫҚ ЗОРЛЫҚ-ЗОМБЫЛЫҚ (АУЫЛДЫҚ ЖЕРЛЕРДЕГІ)	360
Саттар А.Ә. ӘЛЕУМЕТТІК ҚОРҒАУ ЖҮЙЕСİNДЕГІ ЖҰМЫССЫЗДАРДЫҢ ЭКОНОМИКАЛЫҚ БЕЛСЕНДІЛІГІН АРТТЫРУ	365
Султанова А.М. ӘЛЕУМЕТТІК ЖҰМЫС ТӘЖІРИБЕСİNДЕГІ ДАҒДАРЫСТЫҚ ӨМІРЛІК ЖАҒДАЙҒА ТҮСКЕН КӨПБАЛАЛЫ ОТБАСЫЛАРДЫҢ МӘСЕЛЕЛЕРІ	368
Хайноллаева А.А. ЖОО БІТІРГЕН ЖАСТАРДЫҢ ЖҰМЫССЫЗ ҚАЛУ СЕБЕПТЕРІ	371
Шанбаева Г.Н. КӘСІБИ ЖАНУ СИНДРОМЫ ЖӘНЕ ОНЫҢ БЕЛГІЛЕРІ	374
<p>«САКРАЛДЫ МӘТІНДЕРДІҢ ТІЛІ: ТЕОЛИНГВИСТИКАНЫҢ СОЦИОМӘДЕНИ АСПЕКТІСІ»</p> <p>"THE LANGUAGE OF SACRED TEXTS: SOCIOCULTURAL ASPECT OF THEOLINGUISTICS"</p> <p>«ЯЗЫК САКРАЛЬНЫХ ТЕКСТОВ: СОЦИОКУЛЬТУРНЫЙ АСПЕКТ ТЕОЛИНГВИСТИКИ»</p>	
Бекболат А.Е. ЗАМАНАУИ ҚАЗАҚ ҚОҒАМЫНДАҒЫ ӘЙЕЛДЕРДІҢ ДІНИ БІРЕГЕЙЛІГІ	379
Оңалжан А. ДІНИ СЕНІМ НЕГІЗІНДЕ ПАЙДА БОЛАТЫН РӘМІЗДЕР МЕН КӨРКЕМ ОБРАЗДАР	383
Алибаева А. А. ЗНАЧЕНИЕ РЕЛИГИИ В КОМПЬЮТЕРНЫХ ИГРАХ И ЕЕ ВЛИЯНИЕ НА ИГРОКОВ	385
Өмірзақов А. Р. ЖАСТАРДЫҢ ӨМІРІНДЕГІ ДІННІҢ РӨЛІ	388
Турар Д. К. МӘЗҒАБТАРДЫҢ ҚАЛЫПТАСУЫНЫҢ ДІНИ-САЯСИ СЕБЕПТЕРІ	391
Даулетбай А. Е. ТЕРРОРИСТІК АКТІЛЕРДІҢ СЕБЕПТЕРІ ЖӘНЕ ҚАЗІРГІ ТЕРРОРИСТЕРДІҢ ӨЗІН-ӨЗІ АҚТАУ ТӘСІЛДЕРІ	397
Джұматай Н.С. ДІНИ ЭКСТРЕМИЗМ ЖӘНЕ БАЛАЛАР	403
Қайырдолда Д.Д. БУКВАЛИЗМ В РЕЛИГИИ – ПУТЬ К РАДИКАЛИЗМУ	408
Жолдықара М. ЖАҒАҢДАҢУ ДӘУІРІНДЕГІ ҚАЗАҚ МӘДЕНИЕТІ ЖӘНЕ ИСЛАМ ҚҰНДЫЛЫҚТАРЫ	411
Тілебалды А. ЗАМАНАУИ ҚОҒАМДАҒЫ ФАЛУНГУННИҢ КӨРНІСІ	416
Ошақбай З. ДІНИ СЕНІМ БОСТАНДЫҒЫНЫҢ ҚАЗАҚСТАҢДАҒЫ ЗАМАНАУИ АХУАЛЫ	418
Ризабек С. ЖАСТАРДЫҢ ДЕВИАНТТЫ МІНЕЗ-ҚҰЛЫҚ САНАСЫНА ИСЛАМНЫҢ ӘСЕРІ	422
Ризабек Л. ЗАЙЫРЛЫ ҚОҒАМДАҒЫ ДІНИ ҚҰНДЫЛЫҚТАР	425
Амангелді Ж. ОРТА АЗИЯДАҒЫ ДІНИ РАДИКАЛИЗМ ФЕНОМЕНІ	427
Мәлікөв Н. ӨЛЕМДІК ДІНДЕРДІҢ СУИЦИДҚА КӨЗҚАРАСТАРЫНА САЛЫСТЫРМАЛЫ ТАЛДАУ ЖАСАУ	430
Нұртайқызы Г. ЙОГАНЫҢ ДІНМЕН БАЙЛАНЫСЫ	434
Сейтнұр А. АССАМБЛЕЯ-ТАТУ ҰЛТТЫҢ КЕЛБЕТІ	436
Турғанбек Н. СТРАХ И ВЕРА: ПСИХОЛОГИЧЕСКИЙ И ФЕНОМЕНОЛОГИЧЕСКИЙ АСПЕКТЫ	439
Рахметова А. ТВОРЧЕСКОЕ СТАНОВЛЕНИЕ ИБРАЯ АЛТЫНСАРИНА: УНИКАЛЬНЫЕ АСПЕКТЫ	443

Куан А. ҚИССА ЖҰМ-ЖҰМАНЫҢ НЕГІЗГІ ОЙЛАРЫ МЕН ҚАҒАЗ БЕТІНЕ ТҮСУІ	447
Жеңісбек Б. КИІМ МЕН ҚАЗАҚ ӨМІРІНДЕГІ ОЮ-ӨРНЕК МӘНІ	449
Нұрсдық А. ИСА МӘСІХТІҢ СОҒҒЫ КҮН ӘУЛИЕЛЕРІ ШІРКЕУІНІҢ ХРИСТИАНДЫҚ ЖӘНЕ ЗАМАНАУИ МУЗЫКАҒА ҚОСҚАН ҮЛЕСІ	452
Ерболат А. ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ДІНИ БІРЛЕСТІКТЕРІ	454
Айтқожаев М. ОРТА АЗИЯ ХАЛЫҚТАРЫНЫҢ ЖЕРЛЕУ РӘСІМДЕРІНДЕГІ ЕРЕКШЕЛІКТЕР	456
Қуандық А. МИСТИКА ФЕНОМЕНІ: ТЕРМИНІ ЖӘНЕ ЭВОЛЮЦИЯСЫ	458
Мүсілім А. ҚАЗІРГІ ЗАЙЫБЫЛЫҚ ЖАҒДАЙЫНДАҒЫ ҰЛТТЫҚ РУХАНИЯТ МӘСЕЛЕЛЕРІ: ДІН, ДӘСТҮР, МӘДЕНИЕТ	462
Махсұтова А. ҚАЗАҚСТАН ЗАЙЫРЛЫ МЕМЛЕКЕТ	466
Тоқай А. Б. ИСЛАМ ЖӘНЕ ЖАСТАР: БҮГІНІ МЕН ЕРТЕҢІ	468
Еркін Е. ДІНИ ЭКСТРЕМИЗМНІҢ ӘЛЕУМЕТТІК МӘНІ	481
Сәрсенбиев С. ДЕОБАНД МЕКТЕБІНІҢ ОРТАЛЫҚ АЗИЯ АУМАҒЫНА БЫҚПАЛЫ	484
Лесбаев М.Н. «СЮЦАЙ ЖҮЙЕСІНІҢ» ШАРИҒИ ҮКІМІ	490
Ботай Н. ДІНИ ҚҰНДЫЛЫҚ	494
<p>«ҚАЗІРГІ ӘЛЕМДЕГІ ТІЛ ЖӘНЕ МӘДЕНИЕТАРАЛЫҚ КОММУНИКАЦИЯ»</p> <p>"LANGUAGE AND INTERCULTURAL COMMUNICATION IN THE MODERN WORLD"</p> <p>«ЯЗЫК И МЕЖКУЛЬТУРНАЯ КОММУНИКАЦИЯ В СОВРЕМЕННОМ МИРЕ»</p>	
Акижанова З. К. НАРОДНЫЙ ТАНЕЦ КАК ЗЕРКАЛО КУЛЬТУРЫ	496
Алмаханова Н. А. МӘДЕНИЕТТІҢ ВИРТУАЛИЗАЦИЯЛАНУЫНЫҢ ЖАСТАРДЫҢ ӨМІР СҮРУ САЛТЫ МЕН ОЙЛАУЫНА ӘСЕРІ	498
Досымбетова Ж. А. THE PROBLEM OF GENDER-BASED VIOLENCE AGAINST WOMEN IN KAZAKHSTAN	500
Жанайбек М. Е. «ЦИФРЛЫҚ ДӘУІРДЕГІ БҰҚАРАЛЫҚ КОММУНИКАЦИЯ ҚЫЗМЕТІНІҢ ЕРКІНДІГІНДЕГІ ЖАСТАР: МӘДЕНИ-ӘЛЕУМЕТТІК ТАЛДАУ»	502
Конарбаева М. К. ҚАЗАҚТЫҢ ДӘСТҮРЛІ ОЙЫН-САУЫҚ МӘДЕНИЕТІН КОМПАРАТИВИСТИКАЛЫҚ ТАЛДАУ	506
Мұхтар М. М. «БҰҚАРАЛЫҚ МӘДЕНИЕТТІҢ ҚАЛЫПТАСУЫНДАҒЫ КИНО ӨНЕРІНІҢ АЛАТЫН ОРНЫ»	508
Орын А. А. ҚАЗІРГІ ТЕАТР САХНАСЫНДА ДӘСТҮРЛІ ӨНЕРДІҢ ДАМУ ТЕНДЕНЦИЯЛАРЫ	511
Смаил С.А. «ФЕМИНИЗМ В КОНТЕКСТЕ МЕДИАКУЛЬТУРЫ: КИНО»	513
Шарафутдинова А. Д. МӘДЕНИЕТ ТАРИХЫНДАҒЫ ӘЙЕЛ БЕЙНЕСІ	516
Ли А. В. SELF-REPRESENTATION IN SOCIAL MEDIA	519
Усербаев Ж. Т. АНАЛИЗ ПРАКТИК КУЛЬТУРНОГО ВОСПИТАНИЯ В КАЗАХСТАНЕ	522
Исаханова А. Е. ОСОБЕННОСТИ ЯЗЫКА ДЕЛОВОГО ОБЩЕНИЯ В КИТАЙСКОМ И КАЗАХСКОМ ЯЗЫКАХ	524
Алпысбай Д. Т. ЖАПОНИЯДАҒЫ АҒЫЛШЫН ТІЛІНІҢ ӘСЕРІ МЕН БОЛАШАҒЫ	528
Аутов Д. И. ОРТАҒАСЫРЛЫҚ АРАБ МҰСЫЛМАН ФИЛОСОФИЯСЫНЫҢ ҚАЛЫПТАСУЫНДАҒЫ ӘБУ НАСЫР ӘЛ ФАРАБИДІҢ ОРНЫ	531
Дүйсенбай Ә.А. ӘЛ-ФАРАБИДІҢ ҒЫЛЫМИ МҰРАСЫН ЗЕРТТЕУДЕГІ ФИЛОСОФИЯЛЫҚ ҚҰНДЫЛЫҚТАР	537
Сәтен А. Р. ҚАЗАҚ ҚОҒАМЫНДАҒЫ ГЕНДЕРЛІК ТЕҢСІЗДІК МӘСЕЛЕЛЕРІ: ӘЙЕЛ ҚҰҚЫҒЫНЫҢ СИПАТЫ	544
Самедов М. МӘДЕНИЕТ АНАТОМИЯСЫНА СИПАТТАМАЛЫҚ ТАЛДАУ ЖАСАУ	549
Өлмесова А.Т. КӨШПЕЛІ МӘДЕНИЕТТЕГІ ГЕНДЕРЛІК ҚАТЫНАС ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ	553

**«ҚАЗІРГІ САЯСАТТАНУДЫҢ ТЕОРИЯЛЫҚ ЖӘНЕ ПРАКТИКАЛЫҚ МӘСЕЛЕЛЕРІ:
ТЕНДЕНЦИЯЛАР МЕН ПЕРСПЕКТИВАЛАРЫ»**

**«THEORETICAL AND PRACTICAL ISSUES OF MODERN POLITICAL SCIENCE:
TRENDS AND PROSPECTS»**

**«ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ И ПРАКТИЧЕСКИЕ ВОПРОСЫ СОВРЕМЕННОЙ
ПОЛИТИЧЕСКОЙ НАУКИ: ТЕНДЕНЦИИ И ПЕРСПЕКТИВЫ»**

Ғани Қ.Ғ. ҚАЗАҚСТАН ЖАСТАРЫНЫҢ САЯСИ ҚАТЫСУ МӘСЕЛЕЛЕРІ	559
Искаков Е.М. ИДЕИ ГРАЖДАНСТВЕННОСТИ В ПОЛИТИЧЕСКОЙ КУЛЬТУРЕ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН	561
Ізтелеу А.М. ТІЛ ЖҰМСАҚ КҮШ РЕТІНДЕ	566
Қуаныш А.М. «ЦИФРЛЫҚ ҚАЗАҚСТАН» МЕМЛЕКЕТТІК БАҒДАРЛАМАСЫНЫҢ ЖҮЗЕГЕ АСЫРЫЛУ ТӘЖІРИБЕСІ	570
Серік Ә.Б. ДЖ. МИРШАЙМЕР МЕН Ф. ФУКУЯМАНЫҢ ТЕОРИЯЛАРЫНЫҢ НЕГІЗІНДЕ ӘЛЕМДІК ГЕОСАЯСИ АХУАЛҒА СИПАТТАМА	573
Темирханов Ж.М. ДЕМОКРАТИЗМ В ОБЛАСТИ ИЗБИРАТЕЛЬНОГО ПРАВА	577
Тұрдан О. ҚЫТАЙДЫҢ ҰЛЫ МЕМЛЕКЕТ ДИПЛОМАТИЯСЫ	579
Туржан А.С. САЯСИ КӨШБАСШЫ БОЛУ ПРОЦЕСІНДЕГІ БАСТАПҚЫ ӘЛЕУМЕТТЕНУДІҢ РӨЛІ	587
Турсова А.Б. САЯСИ ИМИДЖДІҢ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ	592

«ФАРАБИ ӘЛЕМІ»

атты студенттер мен жас ғалымдардың
халықаралық ғылыми конференция

МАТЕРИАЛДАРЫ

Алматы, Қазақстан, 6-8 сәуір 2023 жыл

1 том

Авторлық редакциямен шығарылды

ИБ № 14993

Басуға 26.04.2023 жылы қол қойылды. Пішімі 60×84 1/8.
Көлемі 38,25 б.т. Офсетті қағаз. Сандық басылыс. Тапсырыс № 829.

Таралымы 10 дана. Бағасы келісімді.

Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің
«Қазақ университеті» баспа үйі.

050040, Алматы қаласы, әл-Фараби даңғылы, 71.

«Қазақ университеті» баспа үйі баспаханасында басылды.